

SVIECIENS
STARPTAUTISKAJĀ SIEVIEŠU DIENĀ!

8. martā – diskusija par dzimumu vienlīdzību

Aicināti sievietes un vīrieši!

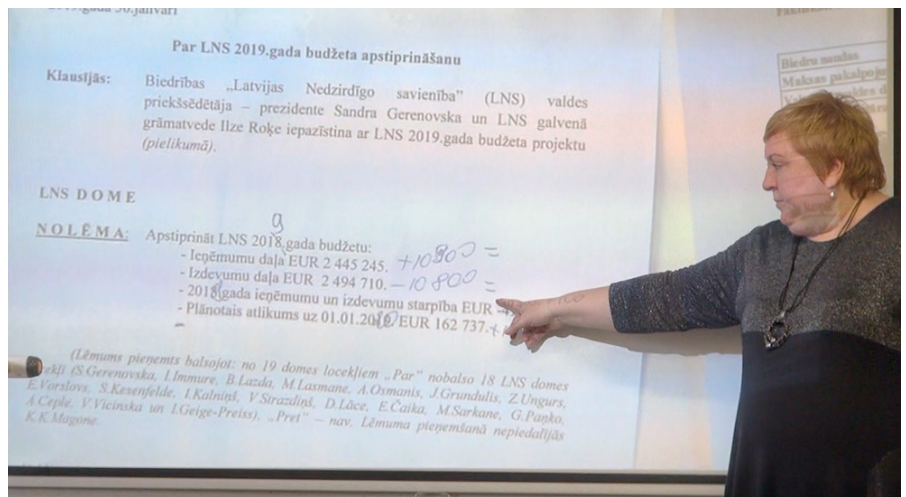
8. martā pl. 13 gājiens no Saeimas – par sieviešu izvēli un brīvību.

Pl. 16 diskusija Rītausmā par dzimumu vienlīdzību, vardarbību un cilvēku tirdzniecību.

Piedalās Resursu centra sievietēm “Marta” vadītāja Iluta Lāce un LM Sociālās politikas plānošanas un attīstības departamenta pārstāve Agnese Gaile.

Seko jiet informācijai LNS mājaslapā un LNS Facebook profilā.

Pieņemts LNS 2019. gada budžets!

LNS dome 30. janvārī apstiprināja LNS 2019. gada budžetu. Lai gan plānotie ieņēmumi šogad pārsniedz izdevumus, tomēr uz 2020. gada 1. janvāri paredzēts atlikums 171 490 eiro.

Tālāk lasiet 2. lpp.

Šajā numurā vēl lasiet

Atbalsta tehnoloģijas vārdzirdīgiem un nedzirdīgiem – 3. lpp.

Daudzi īpašumi ir perspektīvi! – 4. lpp.

Biedrības par saviem nodomiem, iecerēm... – 6. lpp.

Mūsu mākslinieku Anitas Grahoļskas un Edgara Celmiņa radošie panākumi – 6., 7. lpp.

Stāsti par nedzirdīgiem bērniem dzirdīgo vecāku ģimenēs – 8., 9. lpp.

Skola mainās un attīstās – 10. lpp.

Nākamais numurs 13. martā

LNS nekustamie īpašumi

Šobrīd LNS pieder 16 nekustamie īpašumi dažādās valsts pilsētās. No tiem 6 ir perspektīvi. Pēc nopietniem remontiem un sakārtošanas vēl 4 īpašumi būs pieskaitāmi perspektīviem. Problēmas ir ar 2 īpašumiem. Tikpat kā pārdots ir viens – Daugavpilī.

Pašlaik LNS notiek tehniskie priekšdarbi, gatavojoties iesaistīties divos Eiropas Reģionālās attīstības fonda un Latvijas valsts finansētajos energoefektivitātes projektos, kuru vērtība plānota 660 tūkst. eiro apjomā (*attēlos*).

Tālāk lasiet 4. lpp.

LNS vadības kalendārs

Informē LNS prezidente SANDRA GERENOVSKA

7. janvārī

Rīgas domes Labklājības departamentā iesniegts projekta pielikums "Proti un Dari" 2019 – 2020.

12. janvārī

Ar viceprezidenti Brigitu Lazdu dalība LNS Rīgas RB Jelgavas grupas pārvēlēšanu sapulcē.

15. janvārī

Tikšanās ar juristu, pārrunātas problēmas un to risinājumi. Iepirkumu atvēršana uz dzirdes aparātiem.

16. janvārī

Pārrunas ar Rīgas domes Labklājības departamenta Sociālo pakalpojumu sektora pilngadīgām personām galveno speciālistu Edgaru Kainaizi jautājumā par mājokļa pielāgošanu personām ar dzirdes traucējumiem.

17. janvārī LNS valdes sēde.

22. janvārī

Tikšanās ar arhitektu jautājumā par Rīgas MRU ēkas legalizācijas sakārtošanu. Pārrunātas galvenās problēmas un to risinājumi.

24. janvārī

1) Kopā ar valsts pasūtījumu no daļas vadītāju Edgaru Vorslovu un LNS valdes locekli A.Osmāni tikšanās LM par VSIA NRC „Vaivari”, LNB un LNS valsts nodrošināto funkciju datu bāzu iekļaušanu vienotā Informācijas sistēmā SPOLIS. Projekta īstenošanas rezultātā LM informācijas sistēmā SPOLIS būs izveidots jauns modulis „Tehnisko palīgīdzelkļu pakalpojuma administrēšana”, kuru varēs izmantot NVC „Vaivari”, LNS un LNB deleģēto funkciju veikšanai, nodrošinot iedzīvotājus ar TPL, kā arī reģistrējot pakalpojuma sniedzējus. Tiks izstrādāti arī e-pakalpojumi klientu vajadzībām: „Pieteikšanās TPL saņemšanai” un „Mana rinda”, bet pakalpojuma administratora darbu atvieglos procesu, ieviešot e-pakalpojumu „Lēmuma sagatavošana par TPL piešķiršanu”.

TPL modulis paredz arī TPL ka-

tologa elektronizāciju, noliktavas uzskaiti un patapināto TPL uzskaiti. Būvnieciski darbu uzlabos datu apmaiņas ar PMLP ledzīvotāju reģistru, VDEĀVK Invalitātes sistēmu un Eskpertīzes datubāzi.

2) Tikšanās ar LNS īpašumu Daugavpilī, 18. Novembra iela 208 pircēju un parakstīts rokasnaudas līgums.

28. janvārī

Kopā ar viceprezidenti Brigitu Lazdu un SIA „LNS nekustamie īpašumi” valdes locekli Guntaru Pāvelu komandējumā Liepājā – apskatīt LNS īpašumā dzīvoklī Graudu ielā pabeigto remontu.

Dienas turpinājumā tikšanās ar LNS Liepājas RB vadītāju Gundegu Paņko un dažiem LNS biedriem.

30. janvārī LNS domes sēde.

5. februārī

Tikšanās ar žurnālisti Ausmu, kura ir gatava uzņemt rakstīt grāmatu par LNS vēsturi. Viņa iepazīstināta ar LNS struktūru, nedzirdīgo kultūru un LNS muzeju. Plānots, ka uz LNS 100gadi grāmata būs gatava.

6. februārī LNS valdes sēde.

7. februārī

Kopā ar valsts pasūtījuma no daļas vadītāju Edgaru Vorslovu apspriede LM par paveikto invaliditātes jomā 2018. gadā un plānotām aktivitātēm 2019. gadā.

8. februārī

Saeimā kopā ar viceprezidenti B. Lazdu dalība ekspertu darba seminārā „Iekļaujošas izglītības nodrošināšana bērniem ar īpašām vajadzībām”.

Pasākuma idejas autore ir Saeimas deputāte Marija Golubeva, kura redzējusi filmu „Inga dzird” un piedalījies diskusijā pēc filmas par pastāvošām problēmām. Semināra dalībnieki saņēma plašāku informāciju par bērnu ar dzirdes traucējumiem izglītošanu Latvijā. ▲

LNS valdē un domē

Šogad pirmā VALDES SĒDE notika 17. janvārī ar galveno dienas kārtības punktu – LNS 2019. gada budžeta apspriešana. Sēdes dalībnieki uzdeva daudz jautājumu LNS grāmatvedei Ilzei Roķei. Piemēram, kas iekļauts budžeta pozīcijā “Komandējumu, darba braucienu izdevumi” vai “Inventāra iegāde” u.c. Inventāra iegādei paredzētos 880 eiro valde samazināja uz 450. Daļa naudas, kas netika iztērēta pagājušajā gadā, pārgājusi uz 2019. gadu.

Valde nolēma iesniegt LNS Domei apstiprināšanai LNS 2019. gada budžeta projektu ar 2 414 402 eiro ieņēmumiem un 2 548 829 eiro izdevumiem. Ieņēmumu un izdevumu starpība ir negatīva: – 134 427 eiro. Bet uz gada beigām plānotais atlikums ir 171 490 eiro.

• • •

DOMES SĒDE notika 30. janvārī. Dome apstiprināja 2018. gada budžeta izpildi un uzdeva LNS valdei turpmāk ievērot apstiprinātā budžeta disciplīnu.

Spriežot par 2019. gada budžetu, domnieki pamainīja vietām atsevišķas budžeta pozīcijas, – kopumā nekas būtiski nemainījās.

Dome apstiprināja šādu LNS 2019. gada budžetu: ieņēmumi – 2 425 302 eiro; izdevumi – 2 559 629 eiro. Ieņēmumu un izdevumu starpība – 134 327 eiro. Plānotais atlikums uz 2020. gada 1. janvāri 171 590 eiro.

Papildus dome uzdeva LNS valdei: iesniedzot 2019. gada budžeta grozījumus, pievienot 2019. gada budžeta atšifrējumu.

• • •

Jau 6. februārī notika **otrā VALDES SĒDE**, lai apspriestu un apstiprinātu visu četru LNS SIA budžetus.

Bet vispirms apsprieda SIA darbinieku veselības apdrošināšanas jautājumu. Nolēma veselības apdrošināšanas polišu iegādi to SIA, kuras iesaistītas valsts deleģēto funkciju veikšanā, darbiniekiem veikt centralizēti, ievērojot noteiktu kārtību.

SIA “LNS Dane” budžetā valde izdarīja izmaiņas atalgojuma fonda, ēkas nomas maksas, zemes nomas un nekustamā īpašuma nodokļu pozīcijās.

Pēc šādām izmaiņām Dome apstiprināja SIA “LNS Dane” 2019. gada ieņēmumus 490 920 eiro apmērā un izdevumus 490 646 eiro apmērā. Starpība ir pozitīva: 274 eiro.

Izmaiņas tika veiktas arī **SIA „LNS Surdotehniskās palīdzības centrs”** 2019. gada budžetā. Valde atļāva SPC 2019. gadā iegādāties 3D printeri ausu ieliktnu izgatavošanai, kura vērtība ir 15 000 eiro un veikt atjaunošanas darbus par 37 949,27 eiro Ventspilī, Lielā Dzirnau ielā 24. No budžeta izdevumu daļas izsvītvoja vairāku ierīču iegādi. Lūk, valdes apstiprinātais SPC budžets: ienākumi 1 813 536,28 eiro, izdevumi 1 730 588,08 eiro, pārpalikums jeb peļņa 82948,20 eiro.

SIA “LNS Nekustamie īpašumi” un **SIA “LNS Rehabilitācijas centrs”** budžeti ir, kā saka, pa nullēm – tas nozīmē, ka ieņēmumu ir tieši tikpat, cik plānoti izdevumi. SIA „LNS Rehabilitācijas centrs” tie ir 943 361,40 eiro apmērā, bet SIA “LNS Nekustamie īpašumi” 504 902,00 eiro apmērā. ▲

Zigmārs Ungurs

Atbalsta tehnoloģijas vārdzirdīgiem un nedzirdīgiem cilvēkiem 2018. un 2019. gadā

Atbalsta tehnoloģijas vārdzirdīgiem un nedzirdīgiem cilvēkiem var būt jebkura ierīce, kas palīdz personai ar dzirdes zudumu sazināties un pilnīgāk piedalīties ikdienas dzīvē.

Pateicoties valsts finansiālajam atbalstam, Latvijā cilvēkiem, sākot ar 3. pakāpes dzirdes zudumu (vismaz 55 dB labāk dzirdošajā ausī), ir iespēja saņemt 6 surdotehniskos palīg līdzekļus. Un tie ir dzirdes aparāts vai komunikators, telefons ar pastiprinātāju vai digitāla vizuālā saziņas ierīce, skaņas indikators ar gaismas vai mehānisko (vibrējošo) signālu, FM radiofrekvenču pārraides sistēma, savienotājvienība radio un televīzijas uztvērējiem (induktīvās spoles), pulkstenis ar vibrēšanas funkciju (vibrozvānu).

Valsts apmaksāto surdotehnisko palīg līdzekļu iepirkšanai un izsniegšanai 2018. gadā LNS tika piešķirti vairāk nekā 1,6 milj. eiro, bet 2019. gadā nedaudz mazāk – ap 1,1 miljonus eiro.

2018. gadā izsniegti 6318 surdotehniskie palīg līdzekļi, bet šogad plānots 7428.

Skaņu pastiprinošās ierīces

Visvairāk 2018. gadā izsniegti **dzirdes aparāti** – 5473. Tas ir līdz šim vislielākais apjoms LNS vēsturē. Šogad plānotam jau virs 6 tūkstošiem.

Klientiem turpinām piedāvāt augstas kvalitātes daudzkanālu digitālos aizauss dzirdes aparātus.

Visos aparātos ir skaņas virziena noteikšanas programmas, vismaz 3 pārlēgšanas iespējas – apļa, dalītā, fiksētā vai automātiskā pārlēgšanās, programma runas izpratnei trokšņainā vidē, telpiskā trokšņa regulēšanas sistēma, ieskaitot zemās frekvences, un citi jaunāko tehnoloģiju sasniegumi, kas nodrošina labāku skaņas izšķirtspēju.

Klientiem piedāvājam arī kabatas dzirdes aparātus un kaula vadāmības dzirdes aparātus.

Dzirdes aparātu saņemšanu turpinām nodrošināt gan Rīgā, gan Liepājā, Ventspīlī, Rē-

zeknē un Daugavpilī.

SIA "LNS Surdotehniskās palīdzības centrs" nodrošina klientus ar visu veidu dzirdes aparātiem. RITE aparāti, kuri ir mazāka izmēra un ar uztvērēju ausī, un ITE (iekšaus) dzirdes aparāti ir pieejami arī līdzmaksājumu.

Dzirdes palīg līdzekļi (komunikatoru) saņēma 16 klienti. Komunikators ir vienkāršāks lie-

tošanai, un tas ir domāts cilvēkiem, kuriem veselības stāvokļa dēļ nav iespējams lietot dzirdes aparātu. Šogad plānotam izsniegt jau 20 komunikatorus.

FM radiofrekvenču pārraides sistēma kopā ar dzirdes aparātu dod iespēju sekot līdz stundu norisei, klausīties lekcijas, teātra izrādi vai koncertu bez fona trokšņiem. Iepriekšējā gadā izsniegta 33 klientiem. Pieprasījums ir samazinājies, tāpēc šogad plānots izsniegt tikai 20 ierīces tiem, kam tās nepieciešamas izglītības iegūšanai vai darbam.

Savukārt joprojām ļoti pieprasīta ir **induktīvā spole**. Tā dod iespēju kopā ar dzirdes aparātu bez fona trokšņiem klausīties televīzoru vai radio, un to ir saņēmuši 213 klienti. Apmēram tikpat daudz plānotam izsniegt arī šogad.

Brīdinājuma/ signalizējošas ierīces

Brīdinājuma/signalizējošas ierīces izmanto skaņu, gaismu vai vibrāciju, lai informētu par tuvumā esošām skaņām. Pie tās grupas pieder skaņas indikatori ar gaismas vai mehānisko signālu, pulksteņi ar dažāda veida modināšanas veidu.

2018. gadā pirmoreiz piedāvājām divu veidu **pulksteņus ar vibrēšanas funkciju** – galda, kas sastāv no divām daļām – pulksteņa un vibrējošā "spilvena", kas pamodina ar spēcīgāku vibrāciju, un tradicionālo "kabatas" pulksteņi, kuram vibrēšanas funkcija ir iestrādāta pašā pulkstenī. Izrādās, pieprasītāks bija kabatas tipa pulkstenis. Kopumā šo tehnisko palīg līdzekļu saņēma 200 klienti. Apmēram tikpat daudz plānotam izsniegt arī šogad, bet tikai viena veida – "kabatas". Klientiem, kuri vēlēšies cita veida modinātājpulksteņi, būs iespēja to iegādāties ar līdzmaksājumu.

Jaunums ir tas, ka pagājušā gada nogalē

sākām piedāvāt skaņas indikatora komplektu, kas sastāv no trim raidītājiem un uztvērēja, kas paredzēts durvju zvana, dūmu detektora un zīdaņa raudu vai telefona zvana, vai citu signalizējošo ierīču skaņas signālu pārveidošanai ar mirgojošo gaismas signālu vai vibrējošo funkciju.

Skaņas indikatoru ar gaismas signālu saņēma 112 klienti. Šogad plānots izsniegt gandrīz 100.

Skaņas indikatoru ar mehānisko signālu saņēma 21 klients. Šogad pēc ilgāka pārtraukuma piedāvāsim divu veidu indikatorus ar mehānisko signālu. Viens būs komplekts ar trim raidītājiem (*skat. iepriekš*), otrs – videoaukle. Tas ir trīsdaļīgs bezvadu palīg līdzeklis, kas zīdaņa raudu, gulošu personu saucienus un citas skaņas signālu pārveido par kombinēto mehānisko (vibrēšanas) signālu un mirgojošas gaismas signālu. Plānotam izsniegt gandrīz 60 skaņas indikatorus ar vibrējošo funkciju.

Vizuālā komunikācijas ierīce

2018. gadā **digitālo vizuālās saziņas ierīci (planšetdatoru)** saņēma 233 klienti, bet šogad to būs iespējams saņemt 600 klientiem. Planšetdatoru izsniegšana varētu sākties marta beigās. Uz to var pieteikties ik pēc 3 gadiem. Bet atšķirībā no citiem tehniskiem palīg līdzekļiem, lai to saņemtu, klientiem jāizmanto valsts apmaksātie sociālās rehabilitācijas vai surdotulka pakalpojumi. Pateicoties valsts apmaksātajam planšetdatoram, arvien vairāk nedzirdīgie klienti tulka pakalpojumu izmanto attālināti – veicot videozvanu caur Skype.

2018. gadā vairāki klienti izmantoja iespēju iegādāties paaugstinātas funkcionalitātes tehnisko palīg līdzekļu, veicot līdzmaksājumu.

Vārdzirdībai vai nedzirdībai nav jāklūst par šķērslī ērtai un patīkamai ikdienai – droši piesakieties valsts apmaksātajiem palīg līdzekļiem! SIA "LNS Surdotehniskās palīdzības centrs" kolektīvs gaida jūs! ▲

Inese Immure

Adrese: Elvīras ielā 19, Rīgā, LV-1083

Tālrunis: 67611660; **SMS:** 29643789;

e-pasts: surdocentrs@lns.lv.

Papildu informācija ir pieejama LNS mājaslapā <http://www.lns.lv/lat/pakalpojumi/spc/>

Daudzi īpašumi ir perspektīvi!

Jau vairāk nekā gadu par LNS SIA “LNS Nekustamie īpašumi” vadītāju strādā GUNTARS PĀVELS (attēlā). “Kopsolī” nolēma, ka tas ir pietiekams laiks, lai aicinātu viņu pastāstīt par savu darbu un noraksturotu LNS nekustamos īpašumus.

Lūdzu, pastāstiet par katru LNS nekustamo īpašumu: kādā situācijā tas atrodas, kas tajā paveikts un kādas tam perspektīvas nākotnē.

Rīga, Elvīras iela 19, k-1, Mācību - ražošanas korpuss. 2017. gada 10. oktobrī šajā ēkā notika Būvniecības valsts kontroles biroja pārbaude – ēka skaitās kā mācību iestāde. Šāds statuss ēkai saglabājies no agrākajiem laikiem. Pārbaudē tika konstatēti ēkas konstrukciju bojājumi, nelikumīga būvniecība un daudzi ugunsdrošības pārkāpumi. 2018. gadā mēs veicām daudzus darbus, lai šos pārkāpumus likvidētu un izvairītos no soda maksāšanas.

Vispirms veicām ēkas tehnisko apsekošanu. Izremontējām sadrupušās daļas ēkas fasādē, salabojām pakāpienus un tos nomarkājām. Notīrījām pelējumu no sienām un griestiem, apstrādājām ar speciālu ķīmiju un nokrāsojām, saremontējām izdrupušos griestu paneļus.

Arī viens logs bija sadrupis, to nomainījām, uzlikām palodzes logiem ēkas sētas pusē.

Notika elektromērījumu veikšana un izstrādāts uguns aizsardzības sistēmas projekts. Iegādājāmies ugunsdrošības aprīkojumu.

Pašlaik ir spēkā līgums ar arhitektu firmu par ēkas lietošanas veida maiņu un nelikumīgās būvniecības sakārtošanu – to sauc par

legalizēšanu.

Nepieciešami lieli līdzekļi un daudz darba, lai ēku pilnībā sakārtotu. Plānots to darīt pakāpeniski, iespēju robežās.

Visu sakārtojot, ēkai ir laba perspektīva.

Rīga, Elvīras iela 19, k-2., trīsstāvu biroju ēka (tajā ir LNS pārvalde). Tā tiek gatavota energoefektivitātes paaugstināšanas projekts. Projektu LNS iesniegs Eiropas Reģionālās attīstības

fondam (ERAF). Sakarā ar projektu zaudējam dažus labus nomniekus, jo siltināšanas projekta laikā un pēc tam uz kontroles perioda laiku ēkā nomnieki nedrīkstēs būt. Tur drīkstēs atrasties tikai LNS struktūras.

Tātad 2018. gadā saistībā ar projektu ir veikta ēkas tehniskā apsekošana un ēkas termoaudits. (Redakcijas piebilde: termoauditu bieži jauc ar energoauditu, bet tas nav viens un tas pats. Termoaudits ir mājas pārbaude ar termokameru – tā uzrāda vietas, kur no mājas aizplūst siltums.)

Izstrādāts ēkas nesaskaņoto pārbūvju legalizācijas projekts. Veikta ēkas kadastrālā uzmērīšana. Vēl procesā ir topogrāfiskā uzmērīšana un ēkas energoefektivitātes projekts ar visiem saskaņojumiem. Ēka ir perspektīva, un pēc siltināšanas projekta veikšanas būs arī ekonomiskāk apsaimniekojama.

Rīga, Kandavas iela 27, divstāvu kultūras centra ēka (Rītausma). Nepieciešami lieli līdzekļi remontdarbiem un ventilācijas, apkures, ugunsdrošības sistēmu sakārtošanai. Visu uzreiz paveikt nav iespējams līdzekļu trūkuma dēļ. 2018. gadā atradām labu nomnieku lielajai foajē telpai. Nomnieks iegulda savus līdzekļus telpas remontā, sanitārā mezgla pārbūvē. Visas darbības ir saskaņotas būvvaldē. Pēc darbu izpildes tie tiks nodoti būvvaldei un Valsts zemes dienestā (VZD) pasūtīta uzmērī-

šana par nomnieka līdzekļiem.

Rītausmas lielajai zālei nomnieki ir neregulāri. Pašlaik notiek sarunas ar Latvijas kultūras un izklaides biedrību “Kolizej” par iznomāšanu regulārai teātra izrāžu rīkošanai un telpu izmantošanai mēģinājumiem starp izrādēm. Telpu perspektīva ir atkarīga no pastāvīgu lielās zāles nomnieku piesaistes.

Rīga, Čaka ielā 42, trīsstāvu biroja ēka. Ēkai ir labs nomnieks, kas ieguldījis lielus līdzekļus ēkas sakārtošanā. Tehniskais stāvoklis labs. Ļoti perspektīvs īpašums!

Liepāja, 1905. gada ielā 35, trīsstāvu biroja ēka ir nodota ekspluatācijā 2011. gadā. Ēka ir jauna, labā tehniskā un vizuālā stāvoklī. Tiek izmantota LNS biedrības, Surdocentra un Rehabilitācijas centra vajadzībām.

Liepāja, Graudu ielā 43, dzīvoklis daudzstāvu ēkā. 2018. gadā ir veikta lietošanas veida maiņa un telpu pārplānošana, pārprojektēšana. Veikti kvalitatīvi remontdarbi. Vēl darbi jānodod būvvaldē un jāauzaičina VZD uz kadastrālo uzmērīšanu. Pēc tam dzīvokli pārdos – tāds ir LNS domes lēmums.

Ventspils, Lielā dzirnavu iela 24. Trīsstāvu ķieģeļu dzīvojamā māja un saimniecības ēka (šķūniši). Ēkai nepieciešami un arī tiek plānoti dažādi remontdarbi. Pašlaik tiek izstrādāts projekts ēkas cokola remontam un lietus ūdeņu aizvadišanas sistēmai, jo lietus laikā māja stāv ūdenī. Tā rezultātā stipri bojāts cokols un ēkas pamati. Ūdens bojā arī teritoriju un daļu ielas, kas iet caur īpašumu. Plānota arī ēkas gala sienas siltināšana un kāpņu telpu kosmētiskais remonts. Ēka atrodas labā vietā, ir perspektīva.

Kuldīga, Piltenes iela 20 - 1, dzīvoklis daudzdzīvokļu dzīvojamajā mājā. Izmanto LNS Kuldīgas reģionālā biedrība. Telpas labā stāvoklī.

Valmiera, Brīvības iela 44. Divstāvu biroja ēka, 1,5-stāvu koka dzīvojamā ēka (diezgan sliktā stāvoklī), saimniecības ēka un liels zemes gabals. Ir LNS domes lēmums zemi sadalīt un atstāt īpašumā divstāvu biroja ēku un nelielu piegulošo zemes gabalu. 2018. gadā ir uzsākts zemes gabala sadalīšanas projekts. Pašlaik tas ir nobeiguma stadijā. Rezultātā būs trīs zemes gabali. Uz viena LNS piederošā biroju ēka un divi citi zemes gabali

Valmierā

Ventspils

Kuldīgā

Liepājā

Sākumu lasiet iepriekšējā lpp.

ar pārējām ēkām – pārdošanai.

Pēc tam plānota īpašuma sakārtošana. Vārtu izbūve, trotuāra remonts, durvju remonts. Īpašums atrodas labā vietā, un tam ir normāla perspektīva.

Smiltene, Gaujas iela 28. Divstāvu ēka LNS Smiltenes reģionālās biedrības vajadzībām. Ēka labā stāvoklī. Nomainīti plastmasas logi.

Alūksne, Jāņkalna iela 8, dzīvoklis daudzdzīvokļu ēkā. Sliktā stāvoklī. Pirms dažiem gadiem bija izcēlies ugunsgrēks vecu elektrības vadu dēļ. Pārdot īpašumu ir grūti, jo ēkai ir kultūras pieminekļa statuss.

Alūksne, Helēnas iela 28, trīs istabu telpas daudzdzīvokļu mājā. Tiek izmantotas rehabilitācijas centra vajadzībām. Labā stāvoklī.

Rēzeknē, Raiņa ielā 5a. Divstāvu ražošanas ēka, trīsstāvu administratīvā ēka, garāža un šķūnis ar pagrabu. Divstāvu ēka tiek gatavota energoefektivitātes paaugstināšanas projektam. Tāpēc 2018. gadā veikta ēkas tehniskā uzmērīšana; termoaudits; topogrāfiskā uzmērīšana un ēkas kadastrālā uzmērīšana.

Tika izstrādāts ēkas nelikumīgo izbūvju legalizācijas projekts un veikts remonts pēc šī projekta.

Pašlaik procesā atrodas ēkas energoefektivitātes paaugstināšanas projekts ar visiem saskaņojumiem.

Trīsstāvu ēkai ir labi – ilggadēji nomnieki. Šajā ēkā arī būtu jāveic nelikumīgo izbūvju legalizācija un vides pieejamība. Būtu jāveic arī teritorijas sakārtošana un vārtu remonts. Šķūnis ir ļoti sliktā stāvoklī. Garāžai būtu jāveic jumta remonts. Tas tiks plānots iespēju robežās. Visu sakārtojot, ēkai ir laba perspektīva.

Daugavpils, 18. novembra ielā 208, piecstāvu dzīvokļu nams. Ēka stāv tukša. Komunikācijas (apkure, elektrība, ūdensvads)

atslēgtas. Tehniskais stāvoklis ļoti slikts. Ēkā bieži bija viesojušies zagļi, meklējot naktsmājas vai izlauzot dažādas metāla detaļas. Izdemolēja arī siltummezglu. Tāpēc 2018. gadā ēkai tika pieslēgta signalizācija, lai novērstu tālāku demolēšanu. Vienalga atkal vairākas reizes viesojās zagļi, izlauzot durvis vai izsītot logus, bet bija spiesti bēgt, kad nostrādāja signalizācija. Dome nolēma ēku pārdot, notiek sarunas ar pircēju, jau iemaksāts avanss.

Daugavpils, Mihoelsa iela 54, divstāvu biroja ēka. Labā tehniskā un vizuālā stāvoklī. Lielākā daļa ilggadēji, pastāvīgi nomnieki. Ēkai ir laba perspektīva.

Pļaviņas, 1. maija ielā 7, Kriškalni. Divstāvu dzīvokļu ires nams. Ēkai jau iepriekšējos gados ir veikti remontdarbi: jumta remonts, ūdensapgādes sistēmas remonts, 2018. gadā tika veikts viena dzīvokļa kosmētiskais remonts, teritorijas labiekārtošana, bet vēl diezgan daudz ko vajadzētu remontēt.

Tātad siltinās arī mūsu ēku Elvīras ielā 19 k-2, kur atrodas LNS vadība, nodaļas, jautājums: vai remontdarbu laikā mēs varēsim turpināt strādāt savās darba vietās?

Ar iekštelpām saistīti remontdarbi būs logu nomainīšana un nomainīto logu ailu apstrāde. Darbiniekiem šajā laikā būs jāpiecieš neērtības. Vēl no iekšdarbiem tiks veikta pirmā stāva grīdas nomainīšana. Protams, ka darbiniekiem būs zināmas neērtības visu celtniecības laiku.

Vai ir daudz telpu, kurām vēl nav izdevies atrast nomniekus?

Apmēram 30 procentiem no izmantojamajām telpām Rīgā, mācību - ražošanas korpusā Elvīras ielā 19, ir jāmeklē nomnieki. Problēma ir tāda, ka telpām ir augsti griesti, tāpēc tās grūti ziemā piesildīt un nomniekiem nodrošināt nepieciešamo siltumu. Apkures izmaksas vienalga iznāk diezgan augstas.

Telpām nepieciešams kosmētiskais remonts. Jau iepriekš teicu, ka notiek darbi ar šo telpu sakārtošanu un legalizāciju. Paralēli tiek meklēti nomnieki.

Paldies par vērtīgo informāciju! Lai veicas darbi! ▲

Zigmārs Ungurs

Foto no LNS Informācijas nodaļas arhīva

Uzziņa

Par energoefektivitātes projektos paredzētajiem remontdarbiem

Pašlaik LNS notiek dažādi pārkārtojumi un tehniskie priekšdarbi, gatavojoties iesaistei divos Eiropas Reģionālās attīstības fonda un Latvijas valsts finansētajos energoefektivitātes projektos, kuru vērtība plānota 660 tūkst. eiro apjomā.

Saskaņā ar MK noteikumiem siltināšanas darbus var veikt tajos LNS nekustamajos īpašumos, kur notiek valsts apmaksātu sociālās rehabilitācijas pakalpojumu sniegšana.

Projektā paredzētie remontdarbi notiks LNS pārvaldes ēkā Rīgā, Elvīras ielā 19 k-2 un Rēzeknē, Raiņa ielā 5a.

Apjomīgā un sarežģītā projekta mērķis – ar kvalitatīvu siltināšanu panākt elektroenerģijas mazāku patēriņu siltuma nodrošināšanai. Plānots, ka projekti tiks iesniegti līdz šī gada maijam un to realizācija notiks 2 gadu laikā.

Skaidroja: LNS projektu nodaļas vadītāja AIJA SANNIKOVA

Pļaviņās

Čaka ielā, Rīgā

kultūras centrā "Rītausma"

Jāņkalna iela 8, Alūksnē

Biedrības par saviem nodomiem, iecerēm...

“Kopsolī” jautāja biedrībām, kas šogad tajās jauns, vai iecerēts kaut kas īpašs, nebijis. Pārsvarā biedrību vadītājiem nebija ko stāstīt, viss šogad būs kā parasti, nekādi oriģināli pasākumi pagaidām nav iecerēti.

Vairākas biedrības gaida pašvaldības finansējumu – ja to saņems, tad varēs plānot, ko varēs darīt tālāk.

Daugavpils RB priekšsēdētāja Elvira Čaika informē, ka iesniegts projekts Daugavpils domē. Būtu labi, ja iedos naudu, tad būs jauni pasākumi, jo bez finansiālā atbalsta tas nebūs iespējams.

Liepājas biedrības priekšsēdētāja Gundega Paņķo uzskata, ka jāpagaida līdz martam, kad notiks Liepājas biedrības pārvēlēšanu kopsapulce, tad varbūt ievēlētajam jaunajam priekšsēdētājam būs kādas idejas.

Valmieras biedrības priekšsēdētāja Dace Lāce domā līdzīgi: “Pats galvenais – jānoorganizē grupu sapulces. Godam jāizvada biedrības konference, kurā jāievēl jauna valde ar jauniem cilvēkiem, jo apnikuši komentāri Facebook, ka LNS vecie darbinieki nedodot vietas jaunajiem, kuri tad nāktu ar jaunām idejām. Kā tas Valmierā izdosies, redzēs un cerēs, ka varēs plānot jaunus pasākumus saskaņā ar priekšlikumiem no jaunajiem.”

Kuldīgas biedrības valdes locekle Žanete Škapare: “Mēs, kā jau katru gadu, arī šogad esam iesnieguši 3 projektu pieteikumu Kuldīgas pašvaldības izsludinātajos konkursos. Pirmais pieteikums ir atbalsts ar sociālo jomu saistītām biedrībām Kuldīgas novadā, otrs – atbalsts sportistiem, klubiem un sporta pasākumiem, iekļāvām tajā “Kuldīgas tūrists 2019”, bet trešais ir pieteikums Kuldīgas novada pašvaldības finansējumam pasākumiem sociālajā jomā 2019.gadā, “Mēs runājam zīmēs”.

Piesakāmie projekti, jo biedrībām kultūras, izklaides, atpūtas un izglītojošo pasākumu organizēšanai nav paredzēts finansējums

no LNS. Pašiem jādomā, kā un kur ņemsim līdzekļus, lai nodrošinātu biedriem daudzveidīgus un interesantus pasākumus, un nokļūtu uz LNS centralizētajiem pasākumiem utt.

Sekojam līdzi Kuldīgas novada Domes mājaslapai, ir sadarbība ar Kurzemes NVO centru, kuri ziņo par jauniem projektu konkursiem. Žēl, ka šādam mērķim LNS nav nodrošināts algots darbinieks, kas varētu palīdzēt ar projekta pieteikumu sagatavošanu, atskaišu sagatavošanu. Varbūt ir, bet nu diemžēl mums nav izdevies ar tādu satikties. Parasti rakstām paši vai mums palīdz savā brīvajā laikā Karina Pavlova, LIELS paldies viņai par to.

Ko mēs vēlētos no LNS vadības?

Ja ir iespēja, projektos vajag iesaistīt arī reģionus. Un tas ir domāts, ka nevis reģionu cilvēkiem jābrauc uz projekta aktivitāti Rīgā, bet aktivitātes realizētas arī reģionos.

Mēs vēlētos lielāku ieinteresētību no vadības puses par to, ko dara cilvēki reģionos. LNS jau nav tikai Rīgā, ir arī reģionālās biedrības. Jā, LNS vadība atbrauc uz kopsapulcēm. Vienu reizi 2 gados ir par maz. Cilvēki grib tikties biežāk, lai justu rūpes par reģionos dzīvojošiem.

Būtu jauki, ja kāds no vadības reizi pusgadā atbrauktu satikties ar biedriem reģionālajās biedrībās. Viena lieta, ja informācija ir internetā, presē – ļoti labi, bet satikties ar biedriem klātienē ir pavisam kas cits. Cilvēkiem vajag piederības sajūtu, to, ka vadība izrāda interesi par viņiem, aprunājas, uzklausa, atbild uz viņu jautājumiem. ▲

Uzklausīja: Zigmārs Ungurs
Publicitātes foto

Informatīvā diena!

Visi laipni gaidīti 25. februārī, Kuldīgas biedrībā uz informatīvo dienu.

Plkst.15 tikšanās ar pārstāvi no SIA "BITE Latvija"

Plkst.16 tikšanās ar pārstāvi no VSAA Kuldīgas klientu apkalpošanas centra.

Ziņo: Žanete Škapare

Esiet drosmīgi – piedalieties!

Reiz kādā drēgnā rudens vakarā, sēžot pie kamīna, kurā skaisti deg uguns, mans iekšējais motors dziņā mani uz darbiem...

Bet ko gan īsti darīt?

Mārupes pašvaldības mājaslapā ieraudzīju AICINĀJUMU “Esi radošs un piesaki savu ideju konkurssam “Mārupes novada talismans””.

Padomāju, ka tas ir tieši man, bet interesanti – kas ir “talismans”. Zvanīju savam personīgajam tulkam – mammai.

Izrādījās, ka tas ir novada tāds kā staigājošs “logo” vai simbols.

Laika bija maz – divas dienas! Šaubu gan daudz – kādas 2 tonnas! Bet mani atbalstīja ģimene.

Esmu priecīga. Tiešām tā ir taisnība – drosmīgajiem pieder pašsaule! Balva rokā! ▲

Anita Grahoļska
Foto no personīgā arhīva

LNS biedra kartei – 25

Pirms 25 gadiem izgatavota (1994) jaunā LNS biedra apliecība jeb, kā tautā to sauc, – biedra karte, biedra grāmatiņa.

Toreiz LNS darbiniekam Edgaram Vorslovam tika uzticēta informācijas sagatavošana, kas jāietver biedra karšu saturā, izlemts arī par vāciņa tumši violeto krāsu.

LNS valdes locekļi tika iepazīstināti ar apliecības paraugiem un akceptēja vienu no tiem.

Valde lēma, ka LNS biedra apliecība Goda biedriem izsniedzama bez maksas, bet pārējiem jāmaksā 0,25 Ls. (Tagad LNS biedra apliecības maksa ir 2 eiro.)

Radās jautājums: ko darīt ar vecajām apliecībām? Saskaņā ar vispārējo dokumentu nomaīņas kārtību tās būtu iznīcināmas, tomēr

izrādījās, ka ir biedri, kuri gribētu tās saglabāt piemiņai, un tāpēc vecās apliecības netika iznīcinātas obligātā kārtā.

Domu apmaiņa izraisījās arī par to, kādā secībā izsniegt apliecības. Valde lēma pirmām kārtām tās izsniegt LNS Goda biedriem un biedra karti Nr.1 piešķirt visvecākajai nedzirdīgajai no viņiem – valmierietei Annai Rozītei (1909 – 1997).

Biedru karšu apmaiņa notika no 1994. gada 15. aprīļa līdz 1994. gada 31. decembrim. Šobrīd šīs apliecības joprojām saņem visi biedri, kas iestājas LNS. ▲

*Informācijas avots: Kopsolī, 1994
Sagatavoja: Līga Pauniņa*

Edgara Celmiņa gleznu izstāde

22. janvārī Dienas centrā “Mēs” atklāta jaunā nedzirdīgā mākslinieka Edgara Celmiņa gleznu izstāde “Mozaīka”. Viņš ir LNS nedzirdīgo mākslinieku apvienības “Cerība” biedrs.

Edgars pats saka, ka jau sen sapņojis par savu izstādi. Izstādē izvietotas apmēram 50 gleznas. Edgars vienā gadā uzglezno 5 – 15 gleznas.

Izstāde būs atvērta līdz 15. martam – katru darba dienu pl. 9 – 17 – Imantas 8. līnijā 1 – 3.

korpus, Rīgā.

Skatieties bildes no izstādes atklāšanas! ▲

*Zigmārs Ungurs
Foto: Dagne Graudiņa*

”Uz mīlu atsaucies”

Tā saucas dokumentālā filma par nedzirdīgo cilvēku dzīvi, ko var noskatīties tikai Latvijas Valsts kinofotofonodokumentu arhīvā, Šmerļa ielā 5, Rīgā.

Filma uzņemta 1971. gadā pēc Latvijas PSR Sociālās nodrošināšanas ministrijas pa-

sūtījuma un ietver dažādus nedzirdīgo cilvēku dzīves kadrus.

Ekrānā redzams Rīgas Nedzirdīgo internātskolas izlaidums, nodarbības, starpbrīži; speciālā profesionāli tehniskā skola, tās mācību norise; Latvijas Nedzirdīgo biedrības rīkotā modes skate, tūristu salidojums; kultūras nama „Rītausma” dramatiskais kolektīvs; skats no Raiņa lugas „Pūt, vējiņi”; nedzirdīgie mazuļi bērnudārzā.

Izmantojiet šo iespēju, kas dažam varētu būt kā paša atgriešanās jaunībā, citam – iespēja ieraudzīt sev tuvus cilvēkus ikdienas gaitās, vēl kādam – uzzināt, kā māci-

jās, strādāja, atpūtās nedzirdīgie pirms 50 gadiem.

Latviešu valodā, bez subtitriem, melnbalta 35 mm filma, 21 minūti gara. Režisore Irina Masa.

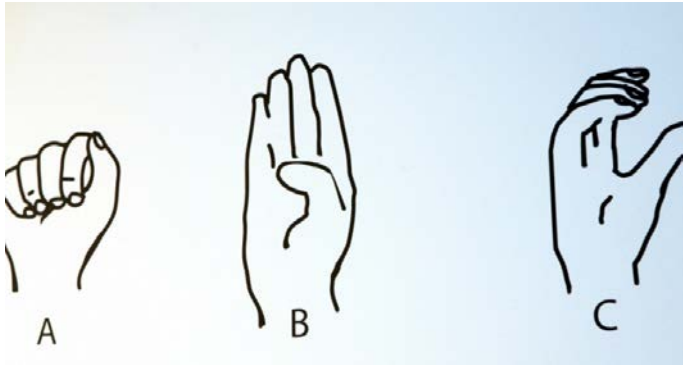
Kontaktinformācija: Arhīva dokumentu izmantošanas nodaļa pieņem apmeklētājus darbdienās no pl. 9 līdz 15 (piektdienās līdz pl. 13). Adrese: Šmerļa iela 5, Rīgā; tel. 29527693.

Grupā jābūt **ne vairāk** kā 20 skatītājiem, seanss kopā maksā 8 eiro Var iet arī individuāli – ieeja 3 eiro. ▲

LNS Informācijas nodaļa

Stāsti par nedzirdīgiem bērniem dzirdīgo vecāku ģimenēs

16. janvārī Latvijas Radio1 Ziņu dienesta raidījumu ciklā "Īstenības izteiksme" korespondents Kristaps Feldmanis sniedzis stāstījumu par ģimenēm, kurās dzirdīgi vecāki uzaudzinājuši nedzirdīgus bērnus.

Ar žestiem nepietika

Mairai Legzdiņai ir divi pieauguši nedzirdīgi bērni, un viņa atzīst – uzzinot, ka piedzimis bērns ar dzirdes traucējumiem, bijusi šokā.

„Visgrūtākais bija iemācīties sazināties ar bērnu žestos. Tas bija grūts sākums. Bērnu nevarēja sasaukt, vienmēr bija jābūt kustībā, viņam blakus. Mācījās sakāmo teikt zīmēs, bet perfekti neesmu to apguvusi.

Visgrūtāk bija pusaudža gadu pārejas laikā vai kad bija sakāpinātas emocijas. Tad rakstījām uz papīra. Devos bērnam līdzi, gan mainot skolu, gan pie āršiem, tomēr nedomāju, ka viņam tāpēc bija neērti. Tagad arī mēģinām visādos veidos izskaidroties. Mēs kā dzirdīgi cilvēki varam izlādēties, dusmojoties un izbjaujot savu satraukumu. Viņiem ir grūtāk un smagāk.”

Dzirdīgi bērni nedzirdīgu vecāku ģimenē

daudz biežāk labi iemācās zīmju valodu, jo augot vairāk atkarīgi no spējas ar vecākiem komunicēt. Otrādi tas notiek retāk. Tāpēc, nespējot pilnvērtīgi komunicēt ar vecākiem, bērnam var pietrūkt emocionālās tuvības, izpausties agresivitāte vai nomāktība. Bet neērti bērns var justies vecāku cenšanās savus bērnus pasargāt un dzirdes trūkuma dēļ neļaujot viņam pilnībā īstenot savas vēlmes un sapņus.

Šeit jūsu uzmanībai īss ieskats intervijās, secinājumos un galvenajās problēmās, kas pavadījušas šīs ģimenes dažādās situācijās.

Nedzirdīgu bērnu dzirdīgie vecāki bieži vien zīmju valodu pilnībā nav apguvuši un tāpēc nereti grūti pilnvērtīgi sarunāties ar saviem bērniem. Savukārt bērni sabiedrībā bieži saskaras ar neiecietību, izjūt arī tuvinieku kaunu par savu nedzirdību.

Sarunai piekrita vairāki dzirdīgie vecāki: <https://lr1.lsm.lv/lv/raksts/istenibas-izteiksme-15-minutes/tris-ndzirdigu-bernu-dzirdigo-vecaku-stasti.-rudijums-kauns-gru.a113821/>

Maira Legzdiņa, kura atzīst, ka neprot zīmju valodu un visgrūtāk bijis sazināties ar bērniem pusaudžu gados.

Indriksonu ģimene, kas uzskata – sabiedrība ir neiecietīga pret nedzirdīgajiem, bet tas viņus norūda.

Raitis Ozols kontaktu ar dzirdīgajiem atradis pats.

Varis Salmiņš, kurš apliecina, ka nedzirdība viņam netraucē, un sevi atzīst par uzņēmīgu un noteiktu cilvēku.

Sabiedrības attieksme vairo nedzirdīgo cilvēku mērķtiecību

Pēc Indriksonu ģimenes domām, sabiedrība nereti cilvēkus ar dzirdes traucējumiem uztver kā personas

ar garīgiem traucējumiem, kaut bieži vien viņi ir tikpat spējīgi kā dzirdīgie, pat mērķtiecīgāki un radošāki. Lūk, spilgts piemērs!

Indriksonu ģimenē augusi meita Madara, kurai dzirdes traucējumi konstatēti jau agrā bērnībā. Viņai ir 28 gadi. Viņai piedzimstot, vecāki pieņēma nopietnu lēmumu – lai meita nebūtu jāsūta internātskolā, visa ģimene no Ventspils novada pārcēlās uz dzīvi Rīgā. Šeit šobrīd Madara sekmīgi strādā ģimenes izveidotajā privātajā bērnudārzā, arī sākumskolā un mūzikas skolā.

Pieredze ar Madaru ģimenei ļāvusi saprast, ka nedzirdīgi cilvēki nav īpaši vai citādāk uztverami. Viņi ir tādi paši kā pārējie, tādēļ bērnudārzā daļa darbinieku

ir arī cilvēki ar dzirdes traucējumiem. Nekādu problēmu neesot.

Madaras mamma Sandra Indriksona stāsta: „Audzinājām tāpat kā jebkuru bērnu. Tam nebija starpības. Un tā nebija, ka mēs uzreiz mācījāmies kādas īpašas zīmes. Tās bija vairāk pašu izdomātas, ko ģimenē sapratām. Bet vienmēr bija jābūt tuvumā, lai var ar roku pieskarties.

Madarai bija 16 gadi, kad tika veikta operācija un ielikts dzirdes implants. Tas bija milzīgs pārdzīvojums gan man, gan Madarai. Tad biju tik laimīga, ļoti vēlējos, lai viņa dzird. Un arī tagad gribas, lai viņa izmanto šo iespēju. Protams, tā ir tikai viņas izvēle...”

Nedzirdīgiem cilvēkiem bieži piemīt mērķtiecība, konkrētība un rakstura stingrība, ko veicinājusi apkārtējo neiecietība. Tas raksturo arī Madaru, kas nodibinājusi savu uzņēmumu, tomēr Madaras vecāki redz: „Dzirdīgo pasaule nedzirdīgos nepieņem. Jūtama rupjāka attieksme kādā poliklīnikā vai kafetērijā, kaut vai veikalā, bulciņas pārkot. Ļoti liela daļa cilvēku ir tādi – pietrūkst iecietības, līdzjūtības, parastas pieklājības...”

Zīmju valoda Madarai tuvāka nekā latviešu valoda

Uz viņas kabineta durvīm rakstīts „Poga rotā”. Madara īstenojusi savu sapni un izmācījusies par apģērbu dizaineri, šobrīd rada oriģinālas drēbes, šuj kosmītumus bērnu pasākumiem. Sarunu ar Madaru tulko Inga Cepurīte. Madara implantu nelieto, jo tas radījis daudz blakuskaņu un zīmju valoda viņai vispār ir tuvāka.

Madara uzskata, ka sabiedrība ne tikai ir neiecietīga, bet arī neizglītota par to, kā patiesībā jūtas un dzīvo nedzirdīgie cilvēki:

„Man ir tāda sajūta, ka sabiedrībā dzirdīgie skatās uz mani un domā, cik tai nabadzītei grūti. Bet tā nav, es nebiju slikti tāpēc, ka nedzirdu...”

Tālāk lasiet nākamajā lpp.

Sākumu lasiet iepriekšējā lpp.

Par komunikāciju ar vecākiem

Varis Salmiņš un Raitis Ozols ir nedzirdīgi, taču viņu vecāki ir dzirdīgi. Vai vecākiem, kuriem piedzimst nedzirdīgi bērni, ir laiks un vēlme apgūt zīmju valodu? Kā jūtas bērns, ja vecāki ar viņu nespēj pilnvērtīgi sazināties? Raitis un Varis dalās savos pieredzes stāstos.

VARIS SALMIŅŠ piedzima dzirdīgo ģimenē, kur vecākiem trūka laika un iespēju apgūt zīmju valodu. Viņam vieglāk bija komunicēt ar savu dzirdīgo māsu un brāli, kuri dažkārt bija sarunā kā starpnieki. Daudz ko viņš arī noklusēja. Pats saka, ka nedzirdība viņam netraucē – sevi atzīst par daudz uzņēmīgāku un noteiktāku nekā brālis un māsa. Pat devies viens uz ASV, lai iepazītos ar Galodeta universitāti, kur vēlējies studēt. Diemžēl tas nebija iespējams finanšu trūkuma dēļ.

RAITIS OZOLS stāsta: „Daļēji risināju problēmas pats, daļēji, protams, vecāki iesaistījās. Nejutos kā atstumts. Jo, iespējams, mums ar brāli paveicās, jo mēs izaugām Rīgā lielā mājā, kur bija daudz dzirdīgu kaimiņu un vienaudžu. Tur arī mēs labi iemācījāmies komunicēt ar dzirdīgo sabiedrību. Man vispār nav bail no cilvēkiem.

Es ļoti labi atceros, ka bērnudārzā vai skolā runāju varbūt šausmīgi, bet man nekad neviens neizrādīja,

ka mana valoda ir nepareiza, tādēļ ar visiem vienmēr spēju pats izskaidroties un nebija problēmu sazināties.

Mani vecāki nekaunējās, ka ar brāli esam nedzirdīgi, bet zinu, ka bija arī citi, kuri par to kaunējās.

Sabiedrībā esot, vecāki mazliet koriģēja vai pieklusināja manu runu un zīmju valodu tāpēc, ka bieži runāju pārāk skaļi.

Uz ielas kaut ko sarežģītu pārrunāt bija grūti, tad vecāki aicināja to labāk izrunāt mājās.”

Bērnības pieredze, sekmīgi komunicējot ar vienaudžiem, Raitim pavērusi plašas iespējas. Viņš kontaktu ar dzirdīgajiem meklē pats un pašlaik arī to turpina darīt. Ikdienā viņš strādā autoservisā, kur jāsaškaras ar daudziem dzirdīgiem cilvēkiem. Situācijas darbā risina vienkāršākās zīmēs vai rakstot.

Nedzirdība nav šķērslis. Sabiedrības attieksme gan

Šāda atziņa caurvij visu interviju dalībnieku pausto. Vai nu šī barjera veidojas ģimenē vai apkārtējā sabiedrībā, tomēr neiecietības mūri ceļ nesapratne un nevēlēšanās saprast.

Nedzirdīgie cilvēki var tikpat daudz, to pierāda Madaras pieredze, izveidojot uzņēmumu. Viņi ir gatavi ar dzirdīgajiem komunicēt savā veidā, tikai vajag viņiem to ļaut darīt viņu dzimtajā – zīmju valodā. Laba pieredze rada drosmi komunicēt. To pierāda šie un citi pieredzes stāsti.

Nākamajos KS numuros sniegsim šādu pieredzes stāstu pārskatus:

Latvijas Radio pirmā saruna par šo tēmu sākās ar nedzirdīgo vecāku dzirdīgajām meitām – Brigitu Lazdu, Lauru Zeltiņu, Anželiku Bruži un Rotu Gulbi, kuras bērniību pavadīja, tulkojot vecākiem.

Latvijas Radio uzrunāja arī četras nedzirdīgas mātes ar atšķirīgiem likteņiem – Anitu Cepli, Sanitu Gabrāni, Vinetu Kozlovu un Zani Teteri par to, kā nedzirdīgi cilvēki audzina savus bērnus – gan dzirdīgus, gan nedzirdīgus. ▲

**Sagatavoja: Ilze Kopmane
Foto: Kristaps Feldmanis/LR**

Milzīgs darbs – no pašas bērnības

GERDA OZOLA izaudzinājusi 2 nedzirdīgus dēlus, kuri jau pieauguši un savā dzīvē. Viņas stāstu uzklaušija KS korespondents Zigmārs Ungurs.

“Kad pirmajam dēlam Raitim bija 11 mēneši, mēs ar vīru sapratām, ka kaut kas nav kārtībā. Aizvedām pie viena speciālista, pie otra, bet abi apstiprināja vienu un to pašu: dēls ir nedzirdīgs. Otrs dēls Uldis piedzima pēc četriem gadiem, un es ātri vien sapratu, ka arī viņš nedzird.

Mums bija maz laika ar viņiem nodarboties, abi ar vīru strādājām. Tas bija vēl padomju laikos. Bija vajadzīga liela pacietība, lai iemācītu bērniem vārdu nozīmi. Pašiem bija jāizdomā, kā to visu izskaidrot un iemācīt. Godīgi sakot, reizēm pietrūka gan zināšanu, gan enerģijas un pacietības.

Tagad atskatoties

Tas bija milzīgs darbs – no pašas bērnības nodarboties ar diviem nedzirdīgiem bērniem, mācīt viņiem visus vārdus, stāstīt, ko tie nozīmē. Šajā procesā arī mēs ar vīru paši daudz iemācījāmies.

Kad abi zēni sāka iet bērnudārzā, kļuva vieglāk arī mums pašiem – vecākiem tur daudz ko izskaidroja. Skolā bērniem bija papildstundas – bērni mācījās lasīt no lūpām.

Pati arī mācījosi zīmju valodu

Tas notika dažādos veidos. Pārsvārā no abiem dēliem. Bija arī tāds posms padomju laikā, kad skolās zīmju valoda vispār bija aizliegta.

Mums attiecības ar dēliem ir ļoti labas. Ja agrāk mēs, vecāki, devām padomus viņiem, tad tagad viņi tos dod mums. Uldis ir ārzemēs, ar viņu runājamies Skype.

Tagad var izmantot citas iespējas

Pavisam cits tehniskais līmenis – ļoti ātri var pārbaudīt, vai bērns dzird vai ne. Arī informācijas tagad ir daudz vairāk. Vecākiem ir lielākas iespējas uzzināt, kā jāaudzina nedzirdīgs bērns, kā ar viņu jānodarbojas. Jāsaprot, kas būtu viņam labāk, – vai uzsvāru likt uz runāšanu, vai tomēr visiem ģimenē jāmacās zīmju valoda.

Vājdzirdīgi bērni varbūt var runāt skaņu valodā, bet nedzirdīgam bērnam obligāti jāmaca zīmju valoda. Tagad ir daudz lielākas iespējas. Nedzirdīgie var studēt pat augstskolā, jo valsts viņiem apmaksā zīmju valodas tulkus.

Mani secinājumi

Ja vecāki nemācīsies zīmju valodu, viņiem var zust kontakts ar bērnu un viņš sāks ārpus ģimenes meklēt draugus, kuri viņu saprot. Tāpēc esmu apguvusi zīmju valodu, tomēr ne perfektā, bet ikdienas sarunu līmenī.

Tagadējiem nedzirdīgo bērnu vecākiem pateikšu – ja bērns nedzird, dzīve nav apstājusies. Vienkārši vecākiem sākas jauns dzīves posms.” ▲

Skola mainās un attīstās – ko darīt?

Pasaule mainās, valstu politiskās un ekonomiskās sistēmas mainās, skola mainās, pie tam ļoti strauji, un brīžiem tas pat šķiet neprognozējami. Ko darīt skolēniem, vecākiem un pedagogiem? Nobīties un pamukt maliņā? Vai arī drosmīgi mesties uz galvas nezināmajā? Varbūt ir kāds vidusceļš, kurš esot zelta?

Domājot par šiem jautājumiem, Valmieras Gaujas krasta vidusskola – attīstības centrs 31. janvārī piedāvāja vispārīgā izglītībā un speciālo skolu pedagogiem, atbalsta personālam un citām ieinteresētajām personām piedalīties konferencē, kas bija veltīta tieši speciālās izglītības jautājumiem. Skolas speciālisti piedāvāja savu redzējumu, kā vispārīnāmās un jau labi apgūtās metodes izmantot jaunās situācijās.

Konferenci atklāja skolas direktore Ivetta Kļaviņa: *“Iespējams, mēs dzīvojam greizu priekšstatu un mītu pasaulē par to, kādu izglītību un atbalstu iespējams iegūt speciālajā izglītības iestādē. Neraugoties uz daudzu gadu pieredzi un iestrādēm speciālajā izglītībā, mūsu skola mainās un attīstās.”*

Skola vēlas parādīt, ka, saņemot piemērotu, jēgpilnu un mērķtiecīgu atbalstu, iespējams soli pa solim virzīt skolēnu pretī viņa individuālajiem sasniegumiem. Pedagogi vēlas būt atvērti, pieejami un noderīgi ikvienam, kuram nepieciešama palīdzība un kurš meklē risinājumus bērnam ar speciālām vajadzībām izglītīšanai.

Asoc. prof., Dr.paed Mārīte Rozenfelde, Rēzeknes tehnoloģiju augstskolas docētāja, arī ir no tiem cilvēkiem, kuru vārdos ieklausās.

Viņa uzsvēra, ka šobrīd visiem ir būtiski, kā jauno izglītības saturu realizēs speciālajās skolās un arī iekļaujošajā izglītībā. Kas jāzina un jāprot pedagogam, lai pēc tam to prastu arī bērns? *“Iekļaujoša izglītība neattiecas tikai uz vispārīgā izglītībā skolām. Iekļaujoša izglītība attiecas uz jebkuru izglītības iestādi, kurā mācās bērns ar speciālajām vajadzībām un kurā atbilstoši bērna vajadzībām tā jānodrošina.”*

Latviešu valodas skolotājas Maigas Paegles uzstāšanās visus pārsteidza ar plašu faktu un pieredzes materiālu par tēmu “Vieglā valoda, tās izmantošana mācību procesā izglītojamiem ar speciālām vajadzībām”.

Ir jau dzirdēti arī viedokļi, ka vieglās valodas lietošana samazina valodas krāšņuma burvību un nonivelē valodas lietojuma iespējas. Taču ļoti daudziem cilvēkiem tieši vieglā

valoda ir vienīgais līdzeklis, lai informācija un daļēji literatūra būtu pieejama vispār. Dalībnieku anketās bija daudz vēlējumu skolotājam kopā ar savām kolēģēm izdot jau izstrādātos materiālus grāmatā.

Skolotājas Vinetas Ragēvičūsas nodarbība par fonētiskās ritmikas izmantošanu runas mācīšanai bija pārsteigums un jaunums praktiski lielākajai daļai pedagogu. Tā iedvesmoja daudzus uzdrīkstēties, atrast par šo jautājumu pieejamos resursus un pamēģināt pašiem.

Asjas Tauriņas vadītā nodarbība “Multifunkcionāli vingrinājumi un logopēdiski paņēmieni izglītojamo ar garīgās attīstības traucējumiem valodas izpratnes un runas uzlabošanai” lieliski nodemonstrēja, ka mācīšanās un valodas korekcija ir gan nopietns un neatlaidīgs darbs, taču tam nav vienmēr jābūt grūtam un nogurdinošam. Šo darbu var veikt ar aizrautību, smaidu un milzmu daudz humora.

Ieva Želve un Uldze Straziņa ir pazīstamas kā zinošas speciālistes surdopedagoģijas jomā Latvijā. Tādēļ pedagogiem bija interesanti un vērtīgi ieklausīties stāstījumā par to, kādu metodiku izmantot pirmsskolas un skolas vecumā bērnu dzirdes attīstīšanai. Un bija patīkami dzirdēt atsauksmes no klausītājiem, ka abu minēto skolotāju darba rezultātā daudzus bērnus ar dzirdes traucējumiem vairs nevar atšķirt no tiem, kuriem dzirdes traucējumu nav, – tik laba un pareiza runa veidojas veiksmīgā skolas un ģimenes sadarbībā.

Skolotāja Līga Grāpēna noslēgumā iepazīstināja klausītājus ar mākslas jomas priekšmetu iespējām bērnu ar garīgās attīstības traucējumiem personības attīstībā. Secinājums – tieši mākslas jomas priekšmetos pedagogi un arī bērni var izpausties visbrīvāk un atvērt savu radošo spēju durvis.

Dažas no klātesošo dalībnieku atsauksmēm:

- Paldies! Lieliska konference! Daudz jaunas un iedvesmojošas informācijas.

Ļoti labprāt piedalītos vēl tādā konferencē.

- Paldies reāliem praktiķiem – skolotājiem par dalīšanos pieredzē.
- Daudz pārdomu un arī jaunas idejas praktiskam darbam.
- Radošas idejas rosinoša konference.
- Brīnišķīgi pedagogi – profesionāli un patiesi sirsnīgi.
- Paldies par iedvesmu un jaunām mācību metodēm.
- Priecājos, ka Latvijā ir tik zinoši un sekmīgi speciālisti.
- Ļoti interesanti, profesionāli un talantīgi organizēti pasākumi.
- Sadarbība un konsultēšanās jāturpina.

Kā jau pēc katra pasākuma, arī pēc šīs konferences, radās ļoti daudz atziņu un jautājumu sev pašiem. Paldies necerēti lielajai dalībnieku atsaucībai – uzņēmām viesus no Vaiņodes un Rīgas, no Tīzras un Trapenes, no Jūrmalas un Jelgavas, un vēl, un vēl.

Tas nozīmē, ka speciālā izglītība savu aktualitāti nezaudē un pedagogi vēlas iesaistīties un mācīties, lai labāk izprastu sev uzticētos bērnus. Mums savukārt ir ļoti liela atbildība visiem kopā šo darbu turpināt, sniegt metodisku un emocionālu atbalstu pedagogiem, lai nezustu radošā dzirksts. Turpinām uz sadarbības nots! ▲

UZZIŅA

Skolā mācās 78 nedzirdīgi un vārdzirdīgi bērni. To skaitā 1. klasēs 12, 9. klasē 8, 12. klasē 3.

Skolā visos pasākumos un stundās izmanto arī zīmju valodu; ir 2 zīmju valodas tulkī. Visi skolotāji un skolas darbinieki apmeklējuši zīmju valodas kursus. Arī šogad zīmju valodas kursos mācās grupa skolotāju, vecāku un citu interesentu.

Daiga Ramata, Valmieras Gaujas krasta vidusskolas – attīstības centra direktores vietniece (attēlā)

Pieminot LNS Goda biedri Annu Rozīti

Latvijas Nedzirdīgo savienības Goda biedrei Annai Rozītei 24. februārī apritētu 110 gadi. Jā, jā – viņa ir 11 gadus vecāka par LNS! Viņas dzīvesstāsts ir paraugs tam, kā dzirdi zaudējis cilvēks sava mūža gājumā pratis atrast noteiktu vietu sabiedrībā un apliecināt sevi kā daudzpusīgu personību dažādās darbības jomās. Tāpēc tieši viņai savā laikā (1994) izsniegta LNS biedra apliecība nr. 1.

Dzimusi 1909. gada 24. februārī Valmieras apriņķa Kauguros, no 1958. līdz 1967. gadam bija Valmieras nodaļas priekšsēdētāja. Vēl viņa bija šūšanas instruktore, amatu klases skolotāja, aktrise un dzejniece.

Anna piedzima dzirdīga, dzirdi zaudēja slimības dēļ. Pirmo reizi zīmju valodu ieraudzīja tikai Valmieras Kurlmēmo skolā, un tā viņu pirmajā brīdī nošokēja. Līdzīga pieredze ir bijusi daudziem bērniem, kuri dzimuši dzirdīgo ģimenēs un zīmju valodu pirmo reizi ieraudzījuši tikai skolā.

69. nedzirdīgo skautu vienībā.

No 1958. gada līdz 1967. gadam vadīja Latvijas Nedzirdīgo biedrības Valmieras nodaļu. Tajā laikā darbu ļoti traucēja tas, ka Valmieras nedzirdīgajiem nebija, kur pulcēties – nebija savu telpu.

Pateicoties tieši A. Rozītes komunikācijas prasmei un neatlaidībai, Valmieras nodaļa 1962. gada 24. aprīlī ieguva savā īpašumā veselu māju. Šo dienu pati Rozīte uzskatīja par Valmieras nedzirdīgo biedru laimīgāko dienu.

Jaunajās telpās sāka darboties daudzi

Es saku – Latvija

*Kaut manā zemē dadži, usnes aug
Un sila priedēs vēji aplkusuši...
Kur Miegupīti alkšņu saknes skauj,
Tur manas domas tālu aizklīdušas.
Vēl gaiļa dziesma vēsta agru rītu
Un zeme kūp un briest, un zaļo spēkā.
Vēl svētelis vij līgzdu vīksnas galā,
Un vectēvs spieķi met, lai stātos vagā.
Tad, saulei smaidot, sēklas zemē gulst
Un pļavās izkaptis griež zāles vālus.
Es saku – neticiet, ka tauta iznīkst
Kaut mazbērniem vēl migla acīs.
Bet pastāv Zeme, Debesis un Saule,
Mums dotais tēvu darba tīkums
Kā latvju tautas svētais likums.*

prast, tad jānāk pie slēdziņa, ka tādas domas ir aplamas.

*Kā var vientuļš būt, kad visapkārt smaida
daba ar savu burvīgo krāšņumu? Te viņojošās
druvas ar auglīgo ražu, tur tumšzaļie meži,
bērzu birzes, kalni un lejas, tur tavas dzimtenes
straujās upes un mierīgie ezeri ar baltām
ūdensrozēm.*

*Cilvēk! Ja tu savu dzimteni mīli, tad tev
nekad neapniks skatīt visus tos dabas krāšņumus
arvienu citādās ainās un krāsās."*

Valmieras Valsts kurlmēmo skolas šūšanas klases skolotāja Anna – pēdējās klases meitenes pašdarinātos tērpos (1948 – 1957).

LNB Centrālās valdes priekšsēdētājs Dāvids Lībis svinīgi pasniedz jaunā Valmieras kluba atslēgas (1962).

Tomēr viņa skolā labi iedzīvojās un vēlāk pat uzrakstīja apcerējumu par skolas gados piedzīvoto: "Tu skaistais, skaistas skolas laiks"...

Pēc skolas beigšanas strādāja vecāku mājā. 1928. gadā iesāka mācīties Gailītes privātā rokdarbu darbnīcā Valmierā un apguva rokdarbnieces iemaņas. Savas zināšanas vēlāk papildināja Rīgā, J. Meiberga piegriešanas kursos, kur apguva sieviešu apģērbu zīmēšanu un piegriešanu.

Bet 1936. gadā viņa mantoja māju Valmierā un pārcēlās uz dzīvi tur. Diemžēl 1944. gadā padomju armija nopostīja lielāko daļu pilsētas un nodega arī Annas māja. Pēc četriem gadiem viņa sāka strādāt Valmieras Kurlmēmo skolā – sākumā par šūšanas un rokdarbu instruktori, vēlāk par šūšanas klases skolotāju līdz 1957. gadam.

Anna Rozīte jau 1929. gadā iestājās toreizējā Vidzemes Kurlmēmo biedrībā. Interessants fakts, ka viņa no 1938. gada darbojās

pulciņi: dramatiskais, zīmju valodas, rokdarbu, sporta un citi. Dramatiskais pulciņš devās arī viesīzrādēs uz citām LNB nodaļām un Igaunijas pilsētām Tartu un Pērnavu.

A. Rozītei bija ļoti laba valodas izjūta. Tas labi redzams gan viņas rakstos, kas publicēti vēl ulmaņlaika Latvijas nedzirdīgo avīzē "Kurlmēmo Dzīve", gan viņas dzejoļos.

Piemēram, "Kurlmēmo Dzīve" 1935. gada 11. marta numurā A. Rozītes rakstā "Vēstule manām likteņa māsām" varam lasīt:

"Vispirms griežos pie jums, kas dzīvojiet lauku klusumā, ar daudzreiz jau teiktiem vārdiem: "Mīļējiet savu dzimto zemi un paliekaļt pie tās!" Cik jauks ir dabas skaistums visos gadalaikos!

Bet par nožēlošanu man jāsaka, ka esmu novērojusi daudzu nedzirdīgo māsu tiekšanos pēc pilsētas dzīves. Man nācies daudzreiz piedzīvot, ka nedzirdīgie sūdzas par lauku dzīves grūtumu, garlaicību un lielo vientuļību. Tomēr, ja labi pārdomā un grib dzīvi īsti sa-

A. Rozītei patika rakstīt, ar to viņa atšķīrās no daudziem citiem nedzirdīgajiem. Viņa rakstīja avīzēm "Kurlmēmo Dzīve" un "Kopsoli". Rakstīja gan dzejoļus, gan pārdomu rakstus, gan par Valmieras nodaļas pasākumiem, biedriem, arī par Valmieras skolas aktivitātēm.

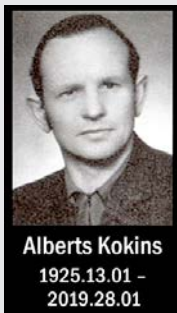
Pirmo reizi Annas dzeja publicēta avīzē "Kurlmēmo Dzīve" – 1935. gada martā tajā publicēts dzejolis "Ziemas prieks", tālāk "Skumjā telpā" 1935. gada jūnijā.

Vēlāk arī "Kopsoli" publicēti dažādi dzejoļi, piemēram, "Traktoristes dziesma" (1977), "Rudens noskaņa" (1988), "Nestiedzies, vasara", "Veļu diena" (1990) un citi.

Annas Rozītes pēdējie dzīves gadi bija drūmi. Gandrīz pilnībā viņa bija kļuvusi neredzīga, dzīvoja vientuļā un nomira 1997. gada 9. novembrī. ▲

Līga Pauniņa un Zigmārs Ungurs
Foto: no LNS muzeja

Alberta Kokina piemiņai

Alberts Kokins
1925.13.01 –
2019.28.01

Pēdējā gaitā pa mūžības ceļu aizgājis LNS Goda biedrs ventspilnieks Alberts Kokins. Visā dzīves laikā viņš ar savu stāju, darbu un atbildīgo attieksmi pret visu, ko darīja, izpelnījis dziļu cieņu gan nedzirdīgo kopienā, gan darba kolektīvā Ventspils mēbeļu cehā, kur kā iecienīts speciālists nostrādāja visu mūžu līdz pat pensijai.

Ikdienas maizesdarbs netraucēja Albertam aktīvi iesaistīties Ventspils reģionālās nodaļas/ bied-

rības sabiedriskajās aktivitātēs. Viņa kā brīvprātīgā veikums bija patiešām ievērojams dažādās izpausmēs: pašdarbībā, sportā, organizatoriskajā darbā – nodaļas valdē, fizkolektīvā, kluba pasākumos utt. Vairākus gadus bija savas biedrības vadītājs.

Patiesi inteligēnts, dziļi cilvēcisks, sirsnīgs un dzīvesgudrs būdams, Alberts Kokins atstājis mums savu garīgā devuma lappusi kopīgajā LNS vēstures grāmatā. Paldies viņam par to, un lai vieglas dzimtās zemes smiltis Ugāles Kraujas kapos.

Dziļā līdzjūtībā tuviniekiem – LNS valde

Līdzjūtības

*Koks nezina, kad vētrā lūzīs,
Ne cilvēka sirds, kad pukstēt stās.*

† LNS Ventspils RB izsaka visdziļāko līdzjūtību Ernesta **Lemberga** (1928. 11. 07 – 2019. 8. 01) un **Alberta Kokina** (1925. 13. 01.– 2019. 28. 01) tuviniekiem un draugiem.

*Pāri sirmām kapu priedēm
Pāršalc tavas dzīves stāsts –
Pāri darbam, sāpēm, ilgām
Baltu, vieglu smilšu klāsts.*

† Izsaku līdzjūtību tuviniekiem un draugiem, mūsu **ALBERTU KOKINU** mūžībā aizvadot.

Ilgā no Usmas

† Mūžībā aizgājušas: **Raisa Torgovceva** (8.04.1940 – 26.01.2019); **Valentīna Petrova** (19. 09. 1955 – 23.01. 2019).

Izsakām visdziļāko līdzjūtību ģimenei, tuviniekiem un draugiem. Lai vieglas smiltis!

Rīgas biedrība

Mīļi sveicam!

*Kurp gan aizlido gadi,
Kas ciruļdziesmas prot,
Un kāpēc tie nevar kā putni
Atkal atpakaļ atlidot?*

Rīgas biedrībā

- 1.03 INĀRA STIPRĀ
- 2.03 DACE MILTIŅA
- 2.03 PĒTERIS IGĀUNIS
- 3.03 AINA MIRDZA ĀBOLIŅA
- 5.03 LUDMILA KRIŠĀNE
- 5.03 ANATOLIJS ČAMANIS
- 8.03 SILVIJA SLADZEVSKA
- 11.03 SMAIDA VELTA JERMOLAJEVA
- 11.03 JURIS RIMS
- 11.03 JĀNIS KATKOVSKIS
- 14.03 MARUTA MŪRNIECE
- 14.03 DARJA KUĻEVA
- 17.03 ARTŪRS HERBSTS
- 21.03 TAMĀRA LORETE
- 22.03 GATIS MILJONS
- 23.03 JEVGENIJA LABPRĀTE
- 24.03 JURIS BRUĢMANIS
- 24.03 MIHAILS BANKOVSKIS
- 25.03 ILONA VIRTIGA
- 30.03 GENĀDIJS LAPICKIS
- 31.03 IVARS EPNERS

Daugavpils biedrībā

- 30.03 BIRUTE TRUMPA

Kuldīgas biedrībā

- 10.03 GUNTIS DĀVIDS
- 17.03 INITA ANDREJENKO

Liepājas biedrībā

- 18.03 MĀRĪTE OKNERE
- 26.03 BEATA ZINNATUĻINA

Pasākumi biedrībās martā

VALMIERĀ

- 2.03. pl. 12 Limbažu grupas sapulce
- 5., 12., 19., 26.03 pl. 15,30 Deju nodarbība
- 7., 14., 21., 28.03 pl. 11 Visuālā un mākslas darbnīca
- 7.03 pl. 14 Atpūtas pasākums "Dāmu diena"
- 14.03 pl. 14 Jaunumi nedzirdīgo pasaulē
- 16.03 pl. 12 Cēsu grupas sapulce
- 21.03 pl. 14 Laikrakstu apskats
- 23.03 pl. 12 Valmieras grupas sapulce
- 28.03 pl. 14 Ingas virtuve

RĒZEKNĒ

- 5., 14., 28.03 pl. 12 Avīžu un žurnālu koplasišana
- 7.03 pl. 10 IK „Saimniecīte” „Recepte svētkiem”
- 9.03 pl. 11 Preiļu teritoriālās grupas sapulce (Preiļu galvenajā bibliotēkā, 3. stāvā)
- 12., 26.03 pl. 12 Video filmu demonstrējumi
- 16.03 pl. 12 Rēzeknes teritoriālās grupas sapulce
- 19.03 pl. 12 Svarīgākās aktualitātes pasaulē un Latvijā
- 21.03 pl. 12 Mutvārdu žurnāls "Gribam visu zināt!"

VENTSPILĪ

- 4.03 pl. 18 IK "Rokdarbi"
- 7.03 pl. 11 Sieviešu diena!
- 11.03 pl. 18 IK "Sports"
- 14.03 pl. 11 IK "Kulinārija"
- 18.03 pl. 18 Pārrunas par pārvēlēšanu kopsapulces kārtību
- 21.03 pl. 11 Jaunumi pasaulē
- 23.03 pl. 16 Pārvēlēšanu kopsapulce
- 25.03 pl. 18 Komunistiskā genocīda upuru piemiņas diena

28.03 pl. 11 Laikrakstu un žurnālu apskats DAUGAVPILĪ

- 5., 12., 21.03 pl. 13 Laikrakstu apskats
- 7.03 pl. 13 Sieviešu diena
- 14.03 pl. 13 Informācija par nedzirdīgo dzīvi
- 15.03 pl. 16,30 SIA "LNS Dane" grupas sapulce
- 19.03 pl. 13 IK "Nezinīši"
- 26.03 pl. 13 Lekcija
- 28.03 pl. 13 Sporta spēle

KULDĪGĀ

- 5., 12., 19., 26.03 pl. 10 Deju un kustību darbnīca
- 6. 03 pl. 12 Sieviešu klubīņš
- 7., 14., 21. 03 pl. 15 Kuldīgas Sporta skolas peldbaseina apmeklējums
- 8. 03 pl. 12 „Dāmu diena”, gatavo kungi
- 11., 18. 03 pl. 8 – 14 Informatīvā diena.
- 16.03 pl. 10 Ekskursija
- 23. 03 pl. 12 LNS Kuldīgas RB kopsapulce

LIEPĀJĀ

- 5., 12., 19., 26.03 pl. 12 Aktuālākie notikumi Latvijā un pasaulē
- 5., 12., 19., 26.03 pl. 13 Jaunumi LNS mājaslapā un videoziņās
- 9. 03 pl. 13 Sievietes uz SPA

ALŪKSNĒ

- 5. 03 pl.12 Laikrakstu apskats
- 8. 03 pl.12 IK "Briedums" "Ak, sievietes, sievietes!"
- 15., 26.03 pl.12 Informācijas diena
- 19.03 pl.12 Nedzirdīgo ziņas
- 15. 03 pl.12 IK "Kustīgās rokas" – "Lejam sveces"

SMILTENĒ

- 7. 03 pl.12 Pārrunas

14. 03 pl.12 Informācijas diena

- 23.03 pl.12 IK "Soļos marš" Olimpiskais galda hokeja čempionāts 2019

28. 03 pl. 12 Laikrakstu apskats RĪGĀ

- 6., 13., 20. 03 pl.16,30 Informācijas vakars

- 8. 03 pl. 16 Sieviešu diena
- 27. 03 pl.16,30 Komunistiskā genocīda upuru piemiņas dienas pasākums

JELGAVĀ

- 9. 03 pl.12 Sieviešu diena
- 23. 03 pl.12 Informācijas diena

TUKUMA

- 10.03. pl. 12 Pārvēlēšanu sapulce
- 10. 03. pl.15 Sieviešu diena

PLAVIŅĀS

- 16. 03. pl.12 Tematiskais pasākums "Pavasara gaidīšana"